

HRVATSKI LIST

Izlaže svaki dan u 5 sati vjetre.

HRVATSKI LIST istraž
u nakladnoj tiskari J. G.
KRMOTIĆ u Puli trg
Custozza 1. Urednik: Hrvatski
Silijska ulica br. 24.—
Odgovorni urednik: Josip
HAIN u Puli. — Ruko-
pis se ne vraćaju. Čak
rak. sus. post. Ned. 96.796.

Broj 1053.

U Puli, ponedjeljak 17. lipnja 1918.

Sedma IV.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Bec, 16. (D. u.) Sužbeno se javlja: Na Piavi i obim stranama Brente navalila je naša armija izvane, najnovije vojne. Skupina feldmaršala Boroevića iznudila se na brojnim mjestima prelaz preko nabujale Zborovi generala pukovnika Wurm osvojili postarima, izakako su svaldali neprijateljski otpor kod San marovna di Plave i na obim stranama željeznice Oderzona. revizo, neprijateljske položaje na širokoj fronti, se generala pukovnika nadvojvode Josipa dokopale se iznenada obrambenih uredaja na istočnom dijelu Montella te su prodrele u ovo uzvisinsko područje. General pješadije knez Schönburg bio je ranjen u tijekom prelaza njegovog zbra preko rile. Broj zarobljenika, dopremljenih na Plavi, iznosi 1.000. Zaplijenjenih topova javljeno bilo do sada od 50. I na obim stranama Brente imao je naši vriji juriš uspjeha. Kroz jaki otpor neprijatelja te uključujući sve zaprake razdrto i šumovitog gorja, provale su naše čete sve do trećih neprijateljskih vodozaja te su kod toga zarobile 6000 Talijana, Francuza i Engleza. Prednosti, koje smo tine po- mogli, mogli smo međutim samo djelomično da oču- mo. Istočno od Brente morali smo opet napustiti Rano pred nadmoćnom protunavatom, pod- protom uzbočnom topničkom paljbom, dok su Talijani uza udjeli na sjevernom obroncima Grappa njegovih prvih linija. U šumovitom predjelu Sette komuni su se naše pukovnije sa navalnom skupinom, koju su bili saveznici pripremili već te- amem predhodnih dana, pred čijom smo protunavatom morali napustiti dio osvojenog područja. Kod Rive, u odsjeku majora Maksimilijana, preotele smo talijansku Sasso alto. U području Adamella osvojili su naši prokušani alpijski borci Corno di Cavenzo, od čega su dopremili 100 zarobljenika i 3 neprijateljske topa. — U Albaniji suzbili smo tečajem 14. t. m. ponovnu nalu Francuza u dolini Devoli. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 16. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana sužbeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina prisjedateljka Rupprechta: Južno od Merrisa i severno od Bethuna suzbili smo engleske djelotvorne nave, kod kojih je neprijatelj zapadno od Locona provao u naše linije, u bojevinu iz bliza. Na ostašoj je fronti ostala pješačka djelotnost ograničena na izvidničke okršaje. Topnički je boj na lučaju smrta i oživio sjeverno od Lys, sjeverno od Scarpe i sjeverno od Somme. — Vojna skupina njemačkog odbitka i osojeguranje je provedena od Noyons. Južno od Alsac trajuće je pozicija bojna djelotnost. Osujetili smo juke navale Francuza na Dominier protunavatom na uzvisini zapadno od Dommiera. Isti tako se skrijeo uz teške gubitke napadaj, upravljen protiv naših linija u šumi Villers Coquerels. — Poričnik je Wenckhoff potučio svoju 34. zračnu pobedu. — Ludendorff.

Rat.

Iz stana ratne štampe javlja se dne 15. t. m. na večer: Naše su čete prodrele danas prije podne kàošto na visoravni Sette comuni tako i preko Pjave u neprijateljske linije. Do podne dospiješe viesti o deset tisuća zarobljenika, Talijana, Engleza i Francuza. Topovski je plijen znatan.

Javljanju iz Zuricha od 15. t. m.: U današnjoj sjednici zastupničke komore saopćio je ministar-predsjednik Orlando, da je neprijatelj poduzeo noćas ofenzivu. Može se kazati, da je čitava fronta upletena u boj. U 3 sata u jutro započelo je žestoko opstreljavanje i u 7 sati uslijedila je pješačka navalna na čitavoj fronti. Viesti, koje su stigle do sata popodne vele, da talijanske čete odobravaju navali na divan način. (Živahno odobravanje komore i tribina.) Ministar je predsjednik dobio, da ozbiljnost moguće bitke ne dopušta preteravanja. Komora će prihvati viest sa dojestnom ozbiljnošću, sa onom ozbiljnošću, koja se oslanja na povjerenje u skromno i sposobno vojno vodstvo i naše vojnike. Mogu kazati, da nijesam nikad posumnjao u hrabrost i vjernost naših vojnika. (Ponovno, oduševljeno odobravanje.) Zastupnik Chirardia (Friaul) izjavlja u ime zastupnika iz zaposjednutih područja, da neće nikada pristati na mir, koji neće udovoljiti svim pravednim zahtjevima. Zastupnik šalje vojnicima na fronti pozdrav i najvrćije želje.

"Agenzia Stefani" javlja od 16. lipnja: Polag vijesti, koje je saopćio Orlando u komori i u senatu i kojima je dobio od vrhovnog zapovjednika do 8 sati na večer izgleda slika bitke ovako: Bitka tijekom ogorčeno dalje. Neprijateelski je pritisak jednako jak na svim točkama navalne fronte između asiaškog zajavanka i mora. Otpor naših uvijek tako vrsnih četa ne dozvoljava neprijatelju, da prekorači linije našeg najvećeg otpora. Bitka traje na prvim crtama sa izmjeničnim uspjehom. Protunavama uspjelo je našim četama, da na nekim mjestima uspostave opet prijašnji položaj.

* Soldier pred padom. "Slovenski narod" javlja, da je položaj Seidlerove vlaste postao slabiji. U samom kabinetu su preti ministru-predsjedniku ministar poljoprivrede grof Sylva-Tarouca, finacijski ministar barun Wimmer, željeznički ministar Banhans te ministar za javne radnje Homann. Kako doznaće izvjestitelj "Slovenskog naroda" iz pouzdanog vreda pridružio se toj skupini još i ministar trgovine barun Wieser. Svi ti neće se sudjeluju u vlasti, koja bi vladala po § 14. Seidlera drže još samo neumoljivi zagovornici apsolutizma, koji plaže njemačke stranke time, da će Seidlerov pad za Nijemce značiti katastrofu. — Ministra-predsjednika ostavili su na cijelom i kršćanski socijalci, koji ne smatraju više Seidlerov pad kao navještaj rata njemačkim strankama. Može se računati, piše becki izvjestitelj "Slovenskog narodu", da će se dogadjaji sada nešto brže razvijati. Parlamentarni krovni očekuju, da će dojduti tijedna pasti definitična odluka. Sve govoru da će ta odluka biti proti Seidleru.

* Rat na moru. Wolffov ured javlja dne 16. t. m.: Jedna je naša podmornica opeta potoplila u Atlantskom oceanu 3 parobroda od ukupno 28.000 br. reg. tona; među ovima se nalazi i naoružani američki parobrod "Lincoln" (18.000 tona), koga je posada, 40 časnika i 600 momaka, po svoj prilici poginula.

* Pos. Mačatka, koji je u ime Češkoga svazava imao na sjednici za kontrolu državnih dugova glasovati uz Slovence Jankovića protiv 8. ratnog zajma a nije dočinio sjednici prisustvovan, izjavljuje sada u češkim listovima, da nije uopće znao, da će se kakva sjednica obdržavati. Njemu su poziv na sjednicu poslali na njegovo prebivalište, dok je on u to doba boravio u Beču i Pragu a za sjednicu doznao je tekao iz novina iako se već obdržavao. Zato je odmah, da zapriječi nešto takova u buduću, odredio da mu se pozivi Šalju i u Beč i u Prag. Kad bi bio znao za sjednicu, bio bi stalno i izvršio svoju dužnost. Time je to pitanje riješeno.

* Njemačke kolonije. "Morning Post" piše, da je želja svih zemalja, koje se nalaze na obalama Tihog oceana, da pričuvanje njemačke kolonije ne smiju nikako opeta pripasti Njemačkoj. Među austro-ugarskim ministrom predsjednikom Houghesom i predsjednikom Nove Zelandije, Masseym, postoji samo jedna razlikost u mnenju t. j. što se sa kolonijama ima dogoditi. Houghes ne bi imao ništa proti tomu, ako kolonije predaju u posjed jedne ili druge alijske države. Samo ih Njemačka ne smije dobiti natrag. Massey ustraže kod toga, da se priklope engleskoj državi.

* Wilson, Amerika i pobjeda antante. Reuterov ured javlja iz Washingtona, danom 14. lipnja: Odgovarajući na neku brzojavku predsjednika Po-incare prigodom prve godišnje iskrcaanja američkih četa u Evropi, ističe predsjednik Wilson, kako je namjera Sjedinjenih država slati tako dugo momčad i sredstva u Francusku, dok ne bude sviđana nejednakost bojnih sila. Samo pobjedom mogu se svjetovna pitanja urediti na temelju trajne pravednosti i trajnoga mira.

* Hrvatske želje i njemački interesi i tko simpatizira s frankovcima. U "Grazer Tagblattu" njemačko nacionalnom listu priopćuje profesor dr. Pavao Samassa Članak, u kojem se zauzima njemački pisac za rješenje jugoslavenskog pitanja u frankovačkom smislu. Među ostalim tu veli: "Bosna bi imala biti upravljana po posebnom banu i pri-vedena u neposredne odnose s Ugarskom. Protiv toga obraća se u Hrvatskoj u prvom redu (!) frankovačka stranka, koja traži sjeđenjenje Bosne sa Dalmacijom, uz čim moguće veću samostalnost obiju naprama Ugarskoj. Ovoj stranci stoji očito blizu i pisac knjige o jugoslavenskom pitanju, koja veoma zasluguje da se je прочita, koji se krije pod pseudonimom Stjelana. Stanovište frankovačke stranke nalazi podupiranja u bečkoj štampi u "Reichspost", koja označuje madžarske planove kao "politiku raskomadnja" na jugu, koju neće austriski nijemstvo nikada dozvoliti... Dalje veli:

Program frankovačke stranke, kako je ustanovljen u poznatoj izjavi sarajevskog nadbiskupa Stadlera može stalno računati na simpatije Nijamaca u Austriji; prije svega za to, što u suprotstvu s jugoslavenskom svibanjskom deklaracijom ispušta iz igre Slovence i predstavlja očevljno odricanje se jugoslavenstva". Na koncu veli pisac tog članka, da će se Srbija kao što je to obično, pri poljedjelskoj državi iz rata brzo podignuti, te će voditi istu politiku, koju je vodila i prije rata. Htjeti će da si prisvoji prava na jugoslavenske zemlje, koje si sada prisvaja Ugarska. A što onda? — Madžari će, što se samo po sebi razumeje tražiti pomoći proti Srbima u Hrvata. To je eto točka, koja spaja frankovce, Nijemce i Madžare. Samo što Nijemci i Madžare za izvjesnim ciljem, dok su frankovci bez cilja, traže samo vlast i korito. Hrvati neka mrze i ubijaju Srbe, a Madžari i Nijemci neka se smiju ludo braći, što jedan drugog dave, a neprijatelj pak polaganju ali sistematski davi oboje.

* Japan. Reuterov ured javlja iz Tokia od 15. t. m.: Uslijed nemira u Svatauu iskrcaли su Japanci u nedjelju pomorske vojnike.

Iz blvšeg ruskog carstva.

Moskva, 14. (D. u.) Vijeće pučkih povjerenika naredilo je djelomičnu mobilizaciju u Rusiji. U Simbirsku, Saratovu, Samaru, Uli, Orenburgu, Jekaterinoslavu, Tobolsku, Ektaju, Tomsku, Altaju, Turkiju, Akmolinsku i Semipalatinsku te u uglijnim područjima u Sibiru pozvalo je pod oružje sve muškarce godišta 1893.-1896., koji su radnici ili seljaci a nisu u nekakvom obratu ili kao nadnjevičari ili inače zaposleni. Pučkom komesaru rata, Trockome, bi povjerena ta naredba. U nekoj daljnjoj naredbi naredjuje se raspuštenje odjela "Rusija" češkoslovačkog nacionalnog vijeća. Sav imetak, arhiv i inventar tog saveza preći će u posjed češkoslovačkog odjela pučkog komesara za narodnosti. Toj naredbi slijedi predočenje uzroka, koji bišahu za izdaju naredbe mjerodatni.

Iz slavenskog svijeta.

Slavenski jug i pitanje njegove budućnosti na dnevnom je redu ne samo u svim austro-ugarskim političkim krugovima, nego i u inozemstvu. Trumbić i Jugoslavenski odbor organizuje Jugoslavenske legije, vojno vijeće antante izražava svoje simpatije za težnje Jugoslavena za samostalnom državom. I u našoj monarkiji pripravljaju ga u glavnome Nijemci i Madžari, a kad to znamo, možemo si već i stvoriti sliku, kako će to "rješenje" izgledati. Madžari nisu zadovoljni sa austrijskim rješenjem t. j. izgradnjom tako zvane Velike Hrvatske, jer vide u tome samo ojačanje položaja Hrvata i pri tom se boje o svoju vlast i upliv, što ga imaju sada u Hrvatskoj i u Austriji. Govori se, da će car na temelju uspjeha dosadašnjih pregovora izdati na oba ministra-predsjednika (austrijskog i ugarskog) te na izvanjskog ministra kao zajedničkog ministra financa vlastoručno pismo, u kojem će naglasiti potrebu i svoju volju, da se riješi jugoslavensko pitanje, te da će pozvati vodeće državne, da mu predlože predloge. Pri tome pak da će za sada ostati, jer da će se jugoslavensko pitanje urediti (o rješenju se ne govori, to je prejaki izraz) tek iza rata. Rješavaju ureduju pitanje Slavenskog juga bez sudjelovanja Slatinskog juga. Svaki ga želi rješiti na svoj način, prema svojem ukusu i prema koristima, koje bi iz tog "rješenja" ili "uredjenja" crpio. A mi? A Slavenski jug? Mi se nadamo i vjerujemo. Vjerujemo da naša svar stoji dobro, da ide sve na bolje, da se ideja narodnog jedinstva sve više usavršava i izbršava. No pri tom ne smijemo zaboraviti, da pitanje slavenskog juga ne će rješiti ni četvrti sporazum ni centralne sile, već da ćemo si ga rješavati i rješiti sami, budemo li naravno imali za to dovoljno sposobnosti i budemo li zreli za slobodu. Onima, koji rado slušaju i rado robuju, ne daje se sloboda. Narod, koji hoće slobodu, mora se jačanjem naših redova, podizanjem onih, koji još spavaju nesvesnjim snom. To mora u prvom redu da bude zadaća slavenskog juga. Voditi vani i na pozvanim mjestima veliku i ozbiljnu politiku, ali ne zaboraviti na malu politiku kod kuće, ne zaboraviti, da narod još trenutje, da traži sada isto tako svijetla kao i kruha. Oni u Pešti, Beču mogu uređivati pitanje slavenskog juga, kako im drago. Od njih se ne možemo ni ne smijemo nadati ničemu dobromu, jer ćemo tinače biti opet prevereni i izigrani. Buditi narod, otvarati mu sanjive oči, koje blude bez cilja, učiti i ozbiljno, trijezno savjesno raditi. To je zadaća svih društava i svih stranaka. I kad nas, to je zadaća svih društava i svih stranaka.

bude slavenski jug probudjen, sam će si prema svojim potrebama najbolje urediti svoje pitanje. Zato na rad. Makni se Marko i budućnost je tvoja! rekoše „Primorske Novine“.

Slavenski pregledi „Kraja“. Kako smo već svojedobno javljali, izdaje poljski dnevnik „Kraj“ (izlazi u Lešnu u Poznanju) mjesечne pregledе o slavenskim narodnostима, koje uredjuje prof. Vaclav Dresler u Berlinu. Dosad su izašli mjesecni pregledи o Bugarima, o Cesima, o Slovincima, 2 dijela pregledа Srbo-Hrvatima a najnoviji je broj posvećen Lužičkim Srbima, tom najmanjem slavenskom narodu te o Slovincima. O Lužici veli list: „Svaki Lužičan i svaka Lužičanka govori danas isto tako njemački, kao i svoj materinski jezik, samo neke osamdeset-godišnje starice ne mogu se više da priče njemačkim zvucima“. O Slovincima piše urednik pregleda: „Slovaci zahtjevaju samo ono, što mjerodavni krugovi u Austriji, u Ugarskoj i u Njemačkoj rado priznaju malim narodima u nekadašnjoj Rusiji, u Irskoj i u Indiji: samoodredjenje...“ Neki je ugarski biskup naredio da se iz bogoslovnih knjižnica izbací sve slovačke knjige! — Stogodišnjicu smrti poljskog nacionalnog junaka Henrika Dabrowskog slavili su Poljaci dne 6. o. m. Dabrowski je bio drug u borbi Koščuškome i zakladatelj poljskih knjiga u doba Napoleona, koje je popularizovalo pjesmu „Ješće Poljska nie zginela“. Napoleonu je u Berlinu rekao: „Poljak daje krv i život za nezavisnost domovine“. U Krakovu su na školama, u crkvama i kazalištima svetkovniki uspomenu Dabrowskog. U Njemačkoj su svečanosti — zabranile. (Dabrowski je 1897. provalio baš u Poznanju i pozvao Poljake na ustank.) Dnevnik „Kraj“, koji izdaje mjesечne slavenske pregledе, izašao je na stogodišnjicu smrti tog poljskog junaka, dne 6. lipnja o. g. u svečanoj opremljenoj sa slikom Dabrowskog, a 7. lipnja već je na naslovnoj strani lista javio velikim čebelinim slovima: „Uslijed naredbe generalne komande naš je list na tri dana obustavljen...“ List je uredljivan odlučno katolički i oportunistički. Sumnju mora valjda biti generalnoj komandi već radi svog „Mjesečnog Slavenskog Pre-gleda“.

Česi u inozemstvu. Češki narod ima u inozemstvu veoma mnogo svojih učenih i sposobnih ljudi, dobrih organizatora i političara. O radu, što ga provode ti emigranti, javljali smo već više puta. Sada donosi bečka „Neue Freie Presse“ prema listu „Petit Parisien“ o životu u češkim legijama. Francuski je list poslao svog posebnog izvjestitelja u češku armadu i taj izvješćuje: Za vojarne češke armade služe restaurirane zgrade tvornice, u čijoj se kancelariji nalazi hejtman (kapetan) češke armade Otokar Husák. Na zidu stoji slika profesora Masaryka, ovjenčana crveno-bjelim vrpčama, dalje se tu nalaze mape francuskih fronta, kao što i mapa i znakovi buduće češko-slovačke države. Oko hejtmana Husáka bijahu najprije sakupljeni živili buduće češke armade, čije je sastavljenje bilo ustanovljeno u dekretu predsjednika francuske republike od dne 17. prosinca 1917. Organizacija češke armade bijaše povjerenja generalu Janinu, koji je upravo stigao sa 4 instruktora-časnika. Daljnji su četiri instruktorski tabori češke armade u istom kraju već projektovani. Iz palače u ulici Bonaparte u Parizu, gdje imade svoje sjedište češko-slovačko narodno vijeće, bila je izdana proglašenje nezavisne kraljevine češko-slovačke i proglašeno uredjenje češko-slovačke armade u dosljednosti dozvole francuske vlade i tim je aktima bila priznata nezavisnost češko-slovačkog kraljestva, Zasluga radi toga pripada ovim muževima: prof. Masaryku, koji je prije radio u Rusiji, dr. Benešu, koji je mogao unatoč brojnim opasnostima pobjeći iz Austrije i majoru Štefaniku, rođenom Slovaku, koji je kao letalački časnik služio prije u Francuskoj a onda otišao u Ameriku. Dugo je trajalo, prije negoli je ogromno naprezanje te trojice muževa doneslo željene rezultate. To je bilo sada postignuto i nova je armada oduševljena dubokom nenavisti proti svemu, što je njemačko. Brojni odjeli nove armade izdržali su sjajno ispit hrabrosti tijekom triju ratnih godina, među njima već i nekoji, koje je hejtman Husák dovezaо na ladji „Kursk“ iz Arhangelska na prije u Englesku, a odavde u Francusku. U Rusiji je ostalo još 12 pukovnija, sve hrabri muževi, koji su srpnja prošle godine osvojili visine kod Moëlie i prveli 6 tisuća zarobljenika. „Borili su se kao vragovi“, rekao je general Brusilov. Medju češkim vojnicima nalaze se i „junaci dezertacije“, kako ih izvjestitelj nazivlje, koji su prešli k Rusima u doba, kad se još eve smatralo za branitelje slavenske stvari. Medju njima su djaci, inžiniri, doktori, umjetnici i drugi. — „Pozor“, povikao je podčasnik, kad je izvjestitelj s hejtmanom Husákom stupio na galeriju, koja služi kao prostorija za momčad. Na to je hejtman Husák odgovorio „Na zdar!“ Hejtman Husák bio je austrijski rezervni časnik, pobegao je najprije u Poljsku i odavde u Rusiju, gdje je oko sebe sakupio brojne drugove, s kojima je ponudio svoje službe Rusiji protiv Austrije. To je bio početak sudjelovanja Ceha na Istočnoj fronti. U Francuskoj je stupilo na početak rata u stranačku legiju 700 Ceha. Koliko ih je još živih ne vidi se. Dosadašnji vodja dobровoljaca iz Češke,

Moravske, Šleske i Slovačke služio je najprije 7 mjeseci kao obični vojnik i prodrio za vrijeme bojeva u njemačke jarke. Broj čeških vojnika u Rusiji rastao je besprekidno dotijekom zarobljenika i dezertera, koji su bili mamljeni od posebnih opasnih. Hejtman Husák predstavio je izvjestitelju mladog muža, koji je sam doveo ništa manje nego 100 dezertera.

Domaće vijesti.

Za iseljivanje djece. Pošto smo opazili, da vlada smutnja među roditeljima glede popisivanja svoje djece, koju misle iseliti u Hrvatsku ili Slavoniju, javljamo, da će ona djece, koja su zabilježena u našoj upravi, odlaziti na stalni boravak za cijelo vrijeme rata, ili do opoziva njihovih roditelja, a ona djece, koja su zabilježena u školi, nemaju nikakve sveze sa našom akcijom, koju je preveo „Središnji odbor“ u Zagrebu. Kako čujemo, otic će ona djece, koja se predbilježe u školi, samo za vrijeme praznika negdje u Mađarsku ili možda Hrvatsku-Slavoniju. Do sada je stiglo preko 15.000 djece iz Dalmacije, Istre i Bosne-Hercegovine. Kroz prošli mjesec svibanj, stiglo je u Zagreb 1399 djece, od toga je bilo 477 djece iz Dalmacije, 438 iz Bosne-Hercegovine, 334 iz Istre i 150 iz slovenskih krajeva. Pomoću „Ratnog prijopravnog odbora“ u Puli, a osobito njegovog predsjednika g. savjetnika Spiru Peručiću, poduzeli smo potrebite korake, kako bi djece ugodnije putovala. Dječu će pratiti g. upravitelj našeg lista i jedna milosrdna sestra sv. Križa. Sutra ćemo javiti roditeljima, kada će se sastati, da im razjasnilo budući boravak njihove djece. Odlazak će uslijediti još ovog mjeseca.

Teške stvari. Primisimo i prispjevimo više navedeni dopis i ako u cijeli s njime ne suglasujemo. Naše ćemo mnenje lataknuti naknadno. „Večernjeni gospodine uredničelj. Pred neko vreme čitali u Vašem cenj. listu pod naslovom „Jedan predlog“, da se prijedom nove žetve učiteljima sakupi putem općinskih organa nešto hrane, kako ne bi buduće godine poginuo od gladi. U toj smislu — čini mi se — beše članak pisan. Ja se Vuma, kao i gosp. pišeu — kao učitelj — čovjek — najljepše zahvaljujem na tolikom zauzimanju u korist i dobrobit našu, ali dozvolit ćete mi, da i ja o stvari svoje mnenje iznesem. Kad se setim Vašeg predloga, setim se i na seljaka Branka, kome je prošle godine kuća izgorela. Njegova je žena oko prosjačila, eda mogu isprošaćenim novcem sagraditi drugu kuću. Miši bi mi bilo imati u kući 100—150 kg brašna, ali ne bi — verujte mi — rado to imati kao milostinju, koju primih od ljudi, koji moj društveni položaj nikako ne shvaćaju. Rado bih imati kao plod znoja i truda svoga. Zar pak da ja u prosjake idem? To bi se kosišo sa mojom zadacom. Možda bih uzeo što u seljaka kao što svečeniček lukno uzima, ali drukčije nikako ne. Kad bi općinski služba za mene prosjačio, bilo bi to poštenje za mene najniže vrste ne samo kao za narodnog učitelja, već i kao za čovjeka. Novac vlasti svetom. Neka nam se dnde dosta novaca, pa ćemo si mi sami svega nabaviti, te ne će trebati da za nas nitko prosjači. A ako nam dosta novaca ne dаду li eventualno hrane, e onda z Bogom škole, z Bogom učiteljevanje, z Bogom narode moj! Ja ću u drugu službu, gde će mi trud pošteno plaćen biti, pa ću služiti jednog gospodara, a ne stotinu kao učitelj.

To je moje mnenje, a tako mnije slijaset mojih drugarica i drugova, čiji položaj ne ću iznašati, jer bi se svi skandalizirao, što služi na najveću sramotu svima, u čijim rukama naše bitisanje leži. Učitelj.

Dnevne vijesti.

Ujedinjenje naroda. Ovih je dana izašao prvi dalmatinski dnevnik „Novo Doba“, koji stoji na stanovištu narodnog ujedinjenja. Ovaj je dnevnik bio prepotreban za nasu Dalmaciju, koja nije do sada imala dnevno izlazećeg politički značajnog lista. Novom listu želimo mnogo uspjeha medju zapuštenim dalmatinskim narodom. U prvom broju novog dnevnika piše dr. Uroš Desnica iz Zadra medju ostalim slijedeće: Kad se u misli prenesem za četvrt vijeka u prošlost, pa kad uporedim moju tadašnju ideologiju s mojim sadašnjim mišljenjem i osjećanjem, ja sama sebe ne prepoznam. Odraстао u doba mržnje, zadojen duhom naših novinskih polemika osamdesetih i devešetih godina prošloga vijeka, ja sam mrzio Hrvatstvo, kao što se samo dušmanin mrziti može. Svjesno i proračunano, ja sam odbacivao svaku duševno srodstvo s njim, odbacivao sam hrvatsku knjigu kao otrov. Do svoje dvadesetpete godine, ja koji sam znao gotovo napamet sve srpske pisce i pjesnike trećeg i četvrtog razreda, ne bijah još pročitao ni jednog stih iz Preradovića i Mažuranića, a kad sam, kao prestavnik bečke „Zore“, pošao na Gundulićevu svečanost u Dubrovnik, ja sam imao osjećaj, kao da polazim na krstonosnu vojnu protiv hrvatstva. A takav nijesam bio sam ja, takođe smo bili svi i s ovu i s onu stranu plota. Danas su moja djeца u zabuni pred pitanjem, jesu li Srbi ili Hrvati, danas su stihovi Smialage i Putnika njihovo umno

blago, danas nad njihovim stolom, medju slike Dositija i Vuka, viši lik biskupa Strossmajera! Trbalo je da dodje ovaj rat, trebalo je nasilja i progonstva, trebale su muke svakojake, da izazovu nama ovo preobraženje. Ja zato blagoslivljem ovom, jer nas je on natjerao da nadjemo sami sebe jer nam je on ukazao onu stazu koja k sreći vodila ma kako on svršio, ovu nam tekovinu više niti oteti ne može. U ovom znamenu niče „Novo Dobro“ — zastava preobraženog i osviještenog jugoslavenskog naroda. Kao Sibin, u ime izmučenog salomljennog plemena svog, ja mu šaljem pozdrav zavjet. — Ove riječi sadržavaju čitav jedan program koji mora dovesti troimen narod do svog cilja.

Tino Patlera. Dubrovčanin, operni tenorist imenovan je saskim komornim pjevačem.

Stvar malo nejasna. „Edinost“ donosi vijest da se u Trstu govorka, da je zabranjeno prikazivanje „Prodane Nevjeste“. List se čudi otkuda i mogla da takova zabrana poteče, jer „Prodana Nevjesta“ nema u sebi ni najmanje političke klice. A takodje se govorka, da će i „Zrinjski“ biti zabranjen. Veoma je nejasno iz čije glave i sa koj strane bi imala doći ta zabrana. Ali ako „Zrinjski“ ne bude zabranjen, ono da Zrinjski i njegova hrabčeta neće smjeti nastupiti s hrvatskom zastavom. Pa se „Edinost“ pita: „Kakvom zastavom za Bog miloga, da nastupe?“ Ili je Nikola Subić Zrinjski godine 1556. kao ban kraljevine Hrvatske branec dom i rod od nekrštenog neprijatelja žrtvujući se za svoju domovinu možda dignuo nad Sigetom — kitajku ili zulukafsku zastavu?... Ili mu možda neće c. kr. oblasti zabraniti hrvatsku zastavu? Ne lakše možemo prestaviti kakvoga birokrata bez glave, nego li Zrinjskoga bez hrvatske zastave bez nje ga ne ćemo“.

Drang nach Osten. „Nar. List“ donosi: Iz Bokotarske namjavljaju, da i Nijemci iz Reicha onajmo kupuju zemljišta, što više mogu i da ga ogradiju sa govorzenom Žicom. Jedno veliko zemljište, tako ogradjeno, čuva dapače i njemački vojnik, obučeni u čisto germanskoj uniformi. Što nećemo još u Dalmaciji doživiti?

Uboga Rusija. Rusko poslanstvo u Berlinu sastavljen je iz samih židova. To su: Joffe Moses, Daniel Hirschberg, Jakob Jakobsohn, Moses Rosenberg, Leo Prager, Adam Mahus, Leo London... Ne ćemo poricati svim Židovima značajnosti; ali gore navadena lica sigurno ne mogu usvrditi da zastupaju ruski narod.

Traže opet sumnju. „Narodni List“ piše: Dozajemo, da državno redarstvo istražuje tko je predbrojen na „Književni Jug“ i na „Glas Slovaca, Srba i Hrvata“. Osim toga u nekim prodavaonicama novina neprestano ureduje kao slučajni čitaoc na izmjenu jedan državni redar, te pazi, koje novine tko traži. Zar je dakle zločin, čitati u Zadru ono, što cenzura dozvoljava da se tiska u Zagrebu?

PROSVJETA.

A. Wenzelides: Književne studije. Nakladom autorovom izaći će krajem lipnja u Sarajevu ova knjiga, koja sadrži slijedeće radove: 1. Dubrovački prijovjedači: Mati Vodopić, Ivo Vojnović, Kristijana Solvija Loiseau i Mato Lisičar; 2. Dr. Julije Rorauer; 3. A. G. Matoš; 4. Vladimir Nazor; 5. Dragutin Domjanović; 6. Marin Begić; 7. Rikard Nikolić; 8. Hrvatska književnost i hrvatsko pomorstvo; 9. O hrvatskoj prozi. — Knjiga je pretežno kritičke naravi, bez biografskih i literarof-historijskih primjera. Prve su dvije radnje preštampane uz nekoje preinake iz „Savremenika“; treća nije još objavljena; a ostale su izrađene na temelju predradnja koje su izlazile u „Savremeniku“ i „Književnom Glasniku“. — Cijena je knjizi 4 K; preporučeno 4 K 40 h. Narudžbe se imaju upraviti na adresu: Arsen Wenzelides, Sarajevo, Apelova obala, broj 44.

Mali oglascnici.

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Svetoga Save, broj 34.

Današnji raspored

Roučeg Saratoga“

detski film u 5 čina, sa slavnim Harry Ligges.

Početak:

3.—, 4:25, 5:50 i 7:15.

Uzvrsni toaletni

zapun
po K 5—, 7:50, 9:50 kaoštu i
integratske predmete

otpisilje, ouzećem

K. Gortan — Pazin (Istra).

U trgovini pokućstva, Ml. Barbalija,

u Šišanskoj ulici,

prodaje se novo prispjevo

pokućstvo.

Dvije sobe

sa pokućstvom bi se iznajmile. Jedna sa jednim a druga sa dva kreveta u ulici Diana br. 36/I.

Podpisujte ratni zajam!!